

**PRÁVNICKÁ
FAKULTA**
Masarykova univerzita

Profesní a zájmová samospráva

Správní právo I

Prezentace k tématu

Osnova prezentace

- 1) *Samospráva obecně*
- 2) *Zájmová samospráva obecně*
- 3) *Profesní komory s povinným členstvím*
- 4) *Profesní komory s nepovinným členstvím*
- 5) *Vysoké školy*

1) Samospráva obecně

▪ Samospráva

- = VS uskutečňovaná **jinými subjekty** nežli státem (státem aprobovanými veřejnoprávními subjekty) a vykonávána **jejich orgány**
- Je projevem **decentralizace státní moci** (viz dále)
- Taktéž **výkonný, nařizovací a podzákonný** charakter (jako v případě státní správy)
- Úzká souvislost s demokracií
- Členěna na **územní a zájmovou** (viz dále)

▪ („Evropská“) *Charta místní samosprávy*

- MS (*Rada Evropy*), přijata 1985, ČR 1999
- **Základní principy místní samosprávy** (uznání místní samosprávy včetně odpovídajících práv), avšak velmi obecné

1) Samospráva obecně

- Stát může **delegovat** primární státní **moc na jiné subjekty**
= ***decentralizace moci***
 - ***Delegace na územní celky***
 - = územní samospráva
 - Princip teritoriality + ústavní základ
 - Podrobněji v jiných prezentacích
 - ***Delegace na organizace zájmové***
 - = zájmová samospráva
 - Věcný princip
 - Podrobněji dále

- **Pozor** na rozdíl mezi principy *decentralizace a dekoncentrace!*

2) Zájmová samospráva obecně

- **Základní dělení**
 - *Profesní komory s povinným členstvím*
 - *Komory s nepovinným členstvím*
 - *Vysokoškolská samospráva*

- *Pozn.: Někdy ale i jiná dělení (v závislosti na prameni)*

2) Zájmová samospráva obecně

▪ Charakteristické rysy

- **Zákonný základ** zřízení zájmové samosprávy = zřizovány zákonem (vyjma soukromých VŠ)
- **Právní základ** =
- Jednak disponují **právní subjektivitou** (jsou subjekty práva)
- Jednak mohou vykonávat **veřejnou moc** vůči svým členům (vydávat vlastní předpisy ale i rozhodovat o právech a povinnostech)
- **Osobní základ** = tvořen **personálním (členským) substrátem** (lze na ně zpravidla pohlížet jako na korporace)
- **Ekonomický základ** = hospodaří s **vlastním (nikoli státním) majetkem**

3) Profesní komory s povinným členstvím

- **Povinně sdružující osoby určitého povolání**
 - Na vstup do komory **existuje právní nárok** po splnění zákonných **předpokladů** (zejména potřebné odborné kvalifikace)
 - Současně předmětné profese **nelze vykonávat bez členství** v dané komoře (= regulační funkce komory **namísto státu**)
 - Sdružené osoby se mohou následně **podílet na chodu komory** skrze její orgány (**samosprávná působnost**)
- Zřízeny zákonem, členy **nemohou být právnické osoby**
- **Územní působnost** = ČR
- **Věcná působnost** = **okruh činností** k nimž je komora ze zákona **zmocněna**, včetně oprávnění komory **vykonávat nad členy mocenská oprávnění** s možností ukládat sankcí

3) Profesní komory s povinným členstvím

- V současnosti **existují tyto profesní komory:**

- Se sídlem v Brně:
 - ***Exekutorská komora České republiky***
 - *Komora daňových poradců České republiky*
 - *Komora patentových zástupců České republiky*
 - *Komora veterinárních lékařů České republiky*

- Se sídlem v Olomouci:
 - *Česká lékařská komora*

3) Profesní komory s povinným členstvím

- V současnosti **existují tyto profesní komory:**
- Se sídlem v Praze:
 - **Česká advokátní komora (s pobočkou v Brně)**
 - Česká komora architektů
 - Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě
 - Komora auditorů České republiky
 - **Notářská komora České republiky**
 - Česká stomatologická komora
 - Česká lékárnická komora

3) Profesní komory s povinným členstvím

- **Česká advokátní komora** podrobněji:
 - **Orgány** (obligatorní):
 - a) *sněm* (nejvyšší orgán, mohou se účastnit všichni advokáti, zejm. volí představenstvo)
 - b) *představenstvo* (výkonný orgán, kolektivní, v některých příp. rozhoduje, volí předsedu)
 - c) *předseda* (jedná jménem komory v některých věcech)
 - d) *kontrolní rada* (kontrolní orgán)
 - e) *kárná komise* (působnost v kárném řízení)
 - f) *odvolací kárná komise* (působnost v kárném řízení)
 - g) *zkušební komise* (advokátní zkoušky, zkoušky způsobilosti a uznávací zkoušky)
 - Vydávána řada **vnitřních (stavovských) předpisů**
 - Zřízena a upravena **zákonem č. 85/1996 Sb., o advokacii**
 - Zde dále jako přešůpek poskytování právních služeb bez oprávnění (tzv. vinklaření či pokoutnictví) či neoprávněné užívání označení „advokát“
 - *Pozn.: Výše uvedené je pouze pro ilustraci fungování komory s povinným členstvím*

4) Profesní komory s nepovinným členstvím

- **Základní rozdíly** oproti komorám s povinným členstvím
 - **Nevykonávají veřejnou moc** vůči svým členům
 - Členství **není podmínkou** výkonu určité profese (*princip dobrovolnosti*)
 - Členy mohou být i **právnícké osoby**

- V současnosti sem spadají **dvě komory**:
 - *Hospodářská komora* (se sídlem v Praze)
 - *Agrární komora* (se sídlem v Olomouci)
 - Obě zřízeny zákonem č. 301/1992 Sb., o *Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky*

- Někdy označovány také jako „**společenstva**“

5) Vysoké školy

- Regulovány zákonem **č. 111/1998 Sb.**, o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (*zákon o vysokých školách*)
- **Základní znaky**
 - Jsou **právníckými osobami** (zřizovanými zákonem, jde li o veřejné VŠ)
 - A to jako **nejvyšší článek vzdělávací soustavy** (doplňují tzv. *regionální školství*), jsou vrcholnými **centry vzdělanosti, nezávislého poznání a tvůrčí činnosti** a mají klíčovou úlohu ve vědeckém, kulturním, sociálním a ekonomickém rozvoji společnosti
 - Svědčí jim **akademické svobody a práva**
 - Realizují vzdělávání na základě studijních programů
 - Vydávají **vnitřní předpisy**
 - Obecně **vykonávají veřejnou moc vůči svým členům**

5) Vysoké školy

- **Akademické svobody a práva**

- *Svoboda vědy, výzkumu a umělecké tvorby a zveřejňování jejich výsledků*
- *Svoboda výuky spočívající především v její otevřenosti různým vědeckým názorům, vědeckým a výzkumným metodám a uměleckým směrům*
- *Právo učit se zahrnující svobodnou volbu zaměření studia v rámci studijních programů a svobodu vyjadřovat vlastní názory ve výuce*
- *Právo členů akademické obce volit zastupitelské akademické orgány*
- *Právo používat akademické insignie a konat akademické obřady*

- **Akademická obec**

- = akademičtí pracovníci a studenti VŠ

5) Vysoké školy

- **Základní dělení**
 - *Veřejné vysoké školy*
 - *Soukromé vysoké školy*
 - *Státní vysoké školy* (oblast bezpečnosti a obrany)

- **Veřejné vysoké školy**
 - Zakládané **zákonem**
 - Mohou mít **součásti** (zejména *fakulty* a *výzkumné ústavy*)
 - Mají specifické **orgány** (*akademický senát, rektor, vědecká rada nebo umělecká rada, disciplinární komise, správní rada, kvestor*)
 - V případě dělení na fakulty mají orgány taktéž fakulty (*děkan,...*)
 - Samosprávná působnost, viz dále

5) Vysoké školy

- **Samosprávná působnost veřejné VŠ** podrobněji:
 - *Její vnitřní organizace*
 - *Určování počtu přijímaných uchazečů o studium, podmínek pro přijetí ke studiu a rozhodování v přijímacím řízení*
 - *Tvorba a uskutečňování studijních programů, organizace studia,*
 - *Rozhodování o právech a povinnostech studentů*
 - *Zaměření a organizace vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké nebo další tvůrčí činnosti*
 - *Pracovněprávní vztahy a určování počtu akademických pracovníků a ostatních zaměstnanců, habilitační řízení a řízení ke jmenování prof.*
 - *Dále např. spolupráce s jinými VŠ, zahraniční styky, ustavování samosprávných akademických orgánů vysoké školy, hospodaření vysoké školy s majetkem, stanovení výše poplatků*
 - *Podrobněji v rámci správy školství (SPIII)*